

Tommy Lindgren

Suomen YK-liitto on YK-päivän ja kansainvälisen aseidenriisuntaviikon kunniaksi kutsunut minut puhumaan aseidenriisunnan merkityksestä nykypäivän maailmassa. Minut, muusikon, joka ei ole koskaan pidellyt käsissään ainuttakaan tuliasetta. Sivarin ja pasifistin, joka ei ole joutunut tuijottamaan yhdenkään konepistoolin piippuun, eikä elämään keskellä aseellista konfliktia tai sotaa.

Muusikon urani ohella olen kuitenkin työskennellyt yli kuusi vuotta ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalissa – ja nähnyt aivan liian monta raporttia ja valokuvaa kuolleista, silvotuista ja kidutetuista ihmisistä. Näiden tavallisten ihmisten tarinat ja kuvat ovat saaneet minut vakuuttuneeksi, ettei mikään ole tärkeämpää kuin puuttua viattomien siviilien kärsimykseen ja sen syihin kaikkialla maailmassa.

Yhdistyneet kansakunnat perustettiin toisen maailmansodan raunioille, estämään maailmaa traumatisoineen suursodan toistuminen. YK on ennen kaikkea valtioiden yhteinen foorumi, joka pyrkii kohti rauhanomaista yhteiseloä, ja sen menestys on täysin kiinni valtioiden poliittisesta tahdosta. Itsenäisten valtioiden väliset sodat ovatkin nykymaailmasta lähes kokonaan hävinneet. Sota sen sijaan ei ole hävinnyt mihinkään, eikä YK:n tehtävä toimia rauhan edistämiseksi ole ainakaan helpottunut. Iso osa tämän päivän sodista on niin sanottuja valtioiden sisäisiä konflikteja, joihin kansainvälinen yhteisö tuntuu olevan joko haluton tai kyvytön puuttumaan. Sodan perusasetelma on silti sama: ihmiset tappavat ihmisiä.

Miksi sodat jatkuvat? Yksinkertaisimmillaan kyse on vallasta ja rahasta. Maailman asekaupan arvon ennakoidaan tänä vuonna nousevan noin 1058 miljardiin dollariin, korkeammalle kuin koskaan aiemmin ihmiskunnan historiassa. Vertailun vuoksi, 1058 miljardia dollaria (830 miljardia euroa) on yli 15 kertaa maailman yhteenlasketun kehitysavun määrä. Mihin, tai kenelle, tuo tuhat miljardia päättyy?

Suurimman osan kuittaavat teollistuneissa maissa toimivat aseollisuuden yritykset, joita tuskin häiritsee pienaseiden kylvämä tuho maailman köyhimmissä maissa. Asekauppaa rajoittaa joukko kansainvälisiä sopimuksia, joilla on pyritty mm. estämään asevientä valtioihin, joissa niitä käytetään siviilejä vastaan. Kunnollista sitovaa sopimus- ja valvontajärjestelmää ei kuitenkaan ole, mikä

mahdollistaa sääntöjen kiertämisen. Jos asevalmistajat EU:ssa tai Yhdysvalloissa eivät saa suoraan myydä pienaseita tai sotilashelikoptereita vaikkapa Sudaniin, ne voivat aina siirtää tuotteiden valmistuksen alihankkijoille Turkkiin, Pakistaniin tai Etelä-Afrikkaan ja tyytyä toimittamaan näille materiaalia pienemmissä osissa, täysin laillisesti. Lopulliset tappokoneet eivät näin kulje suoraan teollistuneista länsimaista konfliktialueille. Madonreikien kautta mutkittelu ei kuitenkaan muuta lopputulosta: ihmisiä kuolee, ja aseiden valmistajat keräävät voitot.

Aseet eivät tapa ketään. Luodit eivät ammu ihmisiä, eivätkä sotilashelikopterit tai hävittäjät nouse maasta itsestään. Aseiden helppo saatavuus kuitenkin pahentaa konflikteja ja lisää siviilien kärsimystä. Liian monen köyhän maan kansalaisen on helpompi hankkia käsiinsä ase kuin lämmin ateriala. Liian moni köyhyyden, sisällissodan tai nälänhädän riivaama valtio sijoittaa kohtuuttomia resursseja armeijoidensa varusteluun, vaikka sama raha riittäisi – moninkertaisesti – ruokkimaan ja kouluttamaan oman maan kansalaiset.

Suomen kieli määrittelee aseiden poistamisen "riisumiseksi". Ajatus ihmisten väkisin riisumisesta tuo helposti mieleen häpeän tunteita, sillä eihän kukaan halua luopua pakon edessä vaatteistaan. Ihminen kokee usein asetta pidellessään jonkinlaista vallan tunnetta, josta ei välttämättä tee mieli riisuutua. Totuus on kuitenkin se, etteivät aseet tuota käyttäjilleen valtaa, varsinkaan köyhillä konfliktialueilla. Valta on niillä, jotka hallitsevat asekauppaa sekä niillä, jotka ylivoimaisella asemahdillaan pelottelevat koko sivistynyttä maailmaa. Maailma tarvitsee välittömiä riisumistoimenpiteitä, vaikka se kuinka kävisi aseistautuneiden ylpeydelle. Ei olisi lainkaan huono idea aloittaa pyramidin huipulta. Yhdysvallat käytti oman sotakoneistonsa varusteluun viime vuonna 478,2 miljardia dollaria. Mikään muu maailman valtio ei yllä edes viidesosaan tästä.

Aseilla varustaminen ei ole ihmisten pukemista turvallisuuden eikä vallan, vaan väkivallan ja kärsimyksen vaatteisiin. Varustelua on rajoitettava tehokkaan kansainvälisen asevientisopimuksen avulla, ja koko kansainvälisen yhteisön tulisi ryhtyä kiireelliseen aseidenriisuntaan pelon ja kärsimyksen lieventämiseksi. Meidän, joita kukaan ei tähtää aseella, ja joiden sisko, veli, äiti tai isä ei huomennakaan räjähdä kappaleiksi ohjusiskussa, tulee äänekkäästi vaatia myös kaikille muille maailman kansalaisille samaa turvaa.